

Particularități ale procedurii de soluționare a conflictelor individuale de muncă

În primă instanță

În apel

În căi extraordinare de atac

Corina Șiman

Particularități ale procedurii de soluționare a conflictelor individuale de muncă

*În primă instanță
În apel
În căi extraordinare de atac*

Universul Juridic
București
-2026-

TITLUL I

Considerații generale privind conflictul individual de muncă

Capitolul I

Jurisdicția muncii

► Secțiunea 1. Scurt istoric

În ultimul secol, jurisdicția² muncii a trecut prin transformări de substanță care au alternat competența de soluționare a conflictelor de muncă între instanțe, „comisiuni” care funcționau într-o formă inedită de „parteneriat public-privat”, „judecătoria de muncă”, organe jurisdicționale integral detașate de noțiunea de judecător, pentru ca, în final, să fie restabilită normalitatea reprezentată de plenitudinea de competență a instanțelor de judecată în soluționarea conflictelor individuale de muncă.

Într-un succint demers istoric³, arătăm că prin *Legea pentru organizarea meseriilor din 1902 (Legea Missir)* s-au înființat comisii de arbitri, a căror competență era să realizeze împăcarea, în caz de conflict, între lucrător și patronul său. Doar în ipoteza în care conflictul nu era stins amiabil, conflictul de muncă era deferit spre soluționare judecătorească de ocol.

A urmat *Legea pentru reglementarea conflictelor colective de muncă din 1920 (Legea Trancu-Iași)*⁴, considerată a fi primul act normativ în domeniul conflictelor de muncă, respectiv *Legea din 1929 asupra contractului de muncă*⁵, potrivit căreia atât conflictele individuale, cât și cele colective de muncă reveneau în competența judecătoriilor de ocol.

*Legea nr. 1316/1931 privind asigurarea plății lucrului efectuat*⁶ reglementează competența de soluționare a unei anumite categorii de litigii⁷ unei „comisiuni arbitrale” înființate pe lângă fiecare judecătorie de ocol urbană, respectiv pe lângă fiecare tribunal, „comisiune” compusă din judecătorul de ocol, ca președinte, și doi membri – unul desemnat de reclamant, iar celălalt desemnat de pârât – aleși „dintre cetățenii localnici care le inspiră încredere și care se bucură de exercițiu tuturor drepturilor civile și politice”, indicându-se

² Etimologic, termenul *jurisdicție* își are originile în cuvintele din limba latină *juris* – *drept*, respectiv *dicere* – *a zice*. Așadar, jurisdicția este *activitatea/demersul de a rosti dreptul*.

³ Pentru o analiză de detaliu a evoluției istorice a reglementării jurisdicției muncii în țara noastră, a se vedea M. Gheorghe, *Căi amiabile de soluționare a conflictelor de muncă*, Ed. Universul Juridic, București, 2010, pp. 45-75.; A. Țiclea, *Evoluția legislației muncii în spațiul românesc*, în *Revista Dreptul* nr. 4/2021.

⁴ Publicată în M. Of. nr. 122 din 5 septembrie 1920. *Notă cu caracter general*: În prezenta lucrare, la prima menționare a unui act normativ, se vor indica numărul, anul adoptării, titlul complet al acestuia, precum și date referitoare la publicarea sa, urmând ca, în contextul unei menționări ulterioare a aceluiași act normativ, referirea la acesta să se facă doar prin numărul și anul adoptării.

⁵ Publicată în M. Of. nr. 74 din 5 aprilie 1929.

⁶ Publicată în M. Of. nr. 91 din 21 aprilie 1931.

⁷ Prevăzute la art. 1, în limita valorică de la art. 11.

totodată și câte un supleant care să substituie la nevoie titularul⁸. Delegații depuneau un jurământ înainte de exercitarea funcțiunii și, în ceea ce îi privește, era consacrat principiul continuității pentru ipoteza în care judecata se desfășura la mai multe termene. „Comisiunea” era asistată de un grefier delegat de la judecătoria de ocol urbană sau tribunal.

Competența materială a „comisiunii” era stabilită după valoarea litigiului, iar cauzele peste o anumită valoare erau exceptate totuși de la această formă de justiție realizată în „parteneriat public-privat”, în condițiile art. 11.

Potrivit art. 22, hotărârea „comisiunii” era dată „fără drept de opozițiune și fără drept de apel”, fiind deschisă în mod excepțional doar calea de atac a recursului pentru „violare de lege, comisiune esențială, exces de putere și eroare grosieră de fapt și în toate celelalte cazuri prevăzute de art. 30 din legea Curții de Casație și Justiție”.

*Legea nr. 13/1933 pentru înființarea și organizarea jurisdicției muncii*⁹ a reprezentat prima formă de reglementare unitară a jurisdicției muncii din țara noastră, fiind înființate „judecătoriile de muncă” pe lângă Camerele de muncă, cu atribuțiuni atât grațioase, cât și contencioase, având în competență atât conflicte individuale, cât și conflicte colective de muncă, ba chiar și competență în materie penală conexă.

Completul de judecată includea un judecător și doi asesori aleși de părțile din litigiu, însă de pe liste, pe care figurau persoane ce trebuiau să corespundă unor criterii precise¹⁰, care, chiar dacă nu includeau studiile juridice, impuneau o vechime de minimum 1 an în judecătoriile de muncă, deci experiență practică. Asesorii aveau competență doar în conflictele de muncă propriu-zise, nu și în litigiile penale date prin această lege în competența judecătoriilor de muncă. Exista și serviciul de grefă.

Asistăm, așadar, la o continuare a ceea ce am numit justiție în „parteneriat public-privat”, însă și la o accentuare a elementului public în dauna celui privat în ceea ce apreciem a fi o încercare de creștere a calității actului de justiție.

Împotriva hotărârilor judecătoriilor de muncă nu se putea face opoziție, dar se puteau face apel și recurs, după distincțiile din lege.

Credem că nu este lipsit de importanță a preciza că, începând cu această reglementare, este acreditată, cel puțin în formă incipientă, gratuitatea cel puțin parțială a jurisdicției muncii¹¹.

Ulterior anului 1938, instituția asesorilor a fost desființată, iar atribuțiile de jurisdicție a muncii au trecut la organele militare, în condițiile de atunci ale regimurilor autoritare și implicării țării noastre război.

*Legea nr. 711/1946*¹² *privind organizarea jurisdicției muncii* propune o organizare cu totul diferită: se înființează comisii sindicale pentru cercetare și arbitraj care funcționau pe lângă inspectoratele de muncă în comunele urbane, comisii întru totul detașate de noțiunea de instanță judecătorească, compuse dintr-un inspector de muncă, ca președinte, dintr-un delegat din partea sindicatului muncitoresc și dintr-un delegat din partea patronului; în schimb, în comunele rurale, înființate pe lângă judecătoriile de muncă, în rol de președinte întâlnim totuși un magistrat.

Revin, la nivelul tribunalului de muncă, asesorii tehnico-profesionali, care însă, în ciuda similitudinii de denumire cu asesorii la care am făcut referire anterior, intrau în compunerea

⁸ Art. 6 din Legea nr. 1316/1931.

⁹ Publicată în M. Of. nr. 38 din 15 februarie 1933.

¹⁰ Art. 24 din lege.

¹¹ Art. 70 din lege.

¹² Publicată în M. Of. nr. 206 din 6 septembrie 1946.